

**Annika Torbjörner og Bo Fransson:
Protetik i det försvagade bettet. En
resa i Henry Beyrons fotspår**

Dette er på mer enn en måte en spesiell bok. Den er trykket på eget forlag og selges av forfatterne selv (annika.torbjorner@amanda.nu eller www.amanda.nu/protetikbok). Bokens utgangspunkt er Henry Beyrons kapittel «Bettrehabilitering med kron- og broprotetik» forfattet i 1975 og publisert i Nordisk Klinisk Odontologi (NKO). Kapitlet gjengis i faksimile i sin helhet i boken.

De av leserne som har noen år på baken nikker gjenkjennende både til NKO og Beyrons skrifter der forfatteren beskriver de biomekaniske prinsipper som bør anvendes generelt, men særlig ved tannsett som er periodontalt eller mekanisk svekket. Med dette som utgangspunkt, tar forfatterne på seg å utvide, oppdatere og illustrere disse prinsippene. Således inkluderes også behandlingsmåter og materialer som enten knapt fantes for 30 år siden, eller som da hadde et betydelig snevrere indikasjonsområde enn de har i dag.

Så kan man spørre seg om en mer enn 30 år gammel tekst kan gi noe vesentlig bidrag til moderne protetik. Svaret er, kanskje uventet for noen, ubetinget ja. Beyrons tekst er stort sett absolutt ikke gått ut på dato, men er tvert imot forbausende aktuell. Likevel kan spørsmålet synes nærliggende, ettersom verken Beyron eller forfatterne pretenderer at de tar utgangspunkt i annet enn «beprövad erfarenhet». Men, som forfatterne ganske riktig påpeker, evidensbasert kunnskap innenfor biomekanikken som er klinisk anvendbar, finnes omtrent ikke.

I en slik situasjon skal en ikke kimse av solid klinisk erfaring, noe som både Beyron og de to forfatterne åpenbart har i stort monn. Sterkt forenklet, de biomekaniske prinsipper som omtales i boken, dreier seg om betydningen av størrelse og retning av de krefter tenene utsettes for. Spesielt i det svekkede tannsettet er det viktig at kreftene i størst mulig utstrekning får virke

aksialt. I boken presenteres ulike måter hvorved dette overordnede prinsipp skal kunne omsettes til klinisk praksis.

Boken er inndelt i tre hovedkapitler. I det første beskrives tannsettets funksjon og målsettingen med okklusal terapi. Her diskuteres også mekaniske grunner til havari. I annen del omtales de undersøkelser som må foretas for å kunne danne seg et adekvat bilde av okklusale problemstillinger. I det tredje og største kapitlet omtales bittrehabilitering; herunder planlegging, ulike indikasjoner for bittsliping, betydning av midlertidige erstatninger som en del av behandlingen samt prosedyrer for hvordan man håndterer dype bitt, tannsett med grav slitasje og restaureringer på periodontalt svekkede ankertenner. Hele teksten er fullspekket med praktiske tips og bærer tydelig preg av at forfatterne er klinikere.

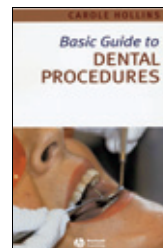
Språket er lettest svensk. Boken foreligger som en ringperm. Dette er meget praktisk, ettersom den da kan ligge oppslått uten at sidene bøyes eller innbindingen ødelegges. Den er illustrert med tallrike kliniske bilder og tegninger; de nyeste av god, de eldste av mindre god kvalitet, det siste uten at det svekker informasjonsverdien synderlig.

Boken henvender seg til alle tannleger med interesse for protetik, men også til tannlegestudenter og tannteknikere. Den gir et verdifullt supplement til de vanlige lærebøker innenfor protetikken og anbefales på det varmeste i en verden som ellers i kanskje for stor grad dreier seg om implantatforankring eller kosmetisk odontologi.

Einar Berg

*Möln dal: Eget forlag; 2008. 167 sider,
250 bilder og tegninger.
ISBN 978-91-633-3157-2*

**Carole Hollins:
Basic guide to dental procedures**

Forfatteren av denne boken er allmennpraktiserende tannlege, og har tidligere gitt ut bøkene «NVQs for dental nurses» og «Questions and answers for dental nurses.»

Boken er skrevet som en guide for hele tannhelseteamet, og skal i følge forfatteren ta for seg kjernen i den forebyggende og restorative behandlingen som rutinemessig utføres i en moderne tannlegepraksis. Boken er delt inn i 12 kapitler samt ordliste. De første kapitlene tar for seg forebygging når det gjelder fissurforsøgling og bruk av fluor, og fortsetter så med hygieneinstruksjon, scaling og puss/polering. Videre kommer det et kapittel som omhandler bruk av håndinstrumenter, røntgen og studiemodeller.

Kapittel 5 tar for seg restaurering med fyllingsmaterialene amalgam, kompositt og glassionomer og følger i neste kapittel opp med fast protetik og fasetter. Deretter blir forskjellige prosedyrer for endodonti tatt opp. Et kapittel om ekstraksjoner og avtakbar protetik etterfølges av omtale av dentale implantater og kjeveortopedi. Kapittel 12 avslutter så med tannbleking. Hver del beskriver bakgrunnen for den aktuelle behandlingen, kort om hvilke prosedyrer som blir gjennomført og hvilke instrumenter som benyttes. Kapitlene som omhandler restaurering avsluttes med rutiner for etterbehandling. Boken er godt illustrert med kliniske fargebilder og røntgen, selv om noen av bildene nok med fordel kunne vært bedre.

Dette er en liten bok, så forfatteren går ikke i dybden på noen av de feltene som blir presentert. Det som omtales her er basiskunnskap, så for de som måtte ønske mer kunnskap under de forskjellige emnene, må denne innhentes i andre fagbøker.

Det er ingen referanseliste. Ordlisten bak i boken kan være til hjelp når det gjelder begrepsavklaringer. Boken er

også skrevet utfra britiske forhold slik at ikke alle rutiner er tilpasset norsk standard. Boken egner seg som en rask oppslagsbok på kontoret for dem med begrenset erfaring, og kan gjerne også brukes som illustrasjon overfor pasienter i en behandlingssituasjon.

Eli-Karin Søvdsnes

*Singapore: Blackwell publishing; 2008.
136 sider. ISBN-13: 978-1-4051-5397-3*

Ann Wennerberg och medarbetare

Handbok i fast protetik

Målgruppe for boken er hele tannhelseteamet, med liten eller begrenset erfaring i protetiske behandlinger. Forfatterens intensjon er å vise arbeidsgangen steg

for steg. Boken er ikke en lærebok, men en praktisk veiledning og hjelp for å utføre vanlig behandling og behandlingsplanlegging i forbindelse med fast protetik.

Den tar for seg materialvalg både for kroner og broer og bruk av forskjellige sementer.

Boken har også som intensjon å diskutere hvilke problemstillinger som bør henvises til spesialistklinikk.

Den er bygget opp etter naturlig arbeidsgang, med undersøkelse, terapivalg, preparering, avtrykk, prøving, sementering, hygieneinstruksjon, etterkontroll og reparasjoner. Den har også en litteraturhenvisning for fordykning.

Boken er skrevet på relativt lettfattelig og greit svensk. Layout er slik at det er plass til å kunne gjøre seg enkle bemerkninger i marginen. Illustrasjonene er klare og tydelige og den har A5-størrelse, noe som gjør den lett å ta med seg. Papiret er glanset, og innbindingen er i softback.

For klinikkpersonell og studenter som ikke har egen klinikkhåndbok i protetik kan denne boken være et fint alternativ. Også for tannleger som har vært borte fra protetikkbehandling

en stund, og som vil friske opp arbeidsgang og småtriks for å kunne utføre behandling på en grei og enkel måte, kan boken gi en rask oversikt. Som alt innenfor «tannlegeriet» er det ikke kun én vei som er den riktige, og denne boken vil kunne hjelpe til for å føre frem til målet.

I litteraturhenvisningene bak i boken er det blant annet henvist til to bøker om protetik for den som vil vite mer om og hvordan man ser på protetik med skandinaviske øyne. I disse finner man også litteraturhenvisninger for den som vil fordype seg videre i stoffet.

Anne Kalvik

*Stockholm: Gothia
Förlag; 2007. 80 sider,
14 tabeller, 21 illustrasjoner.
ISBN 978-91-7205-555-1*